

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

De seneste årtiers samfundsudvikling har ført til en almindelig erkendelse af et behov for, at lønmodtagerne på grundlag af deres arbejdsindsats dels opnår andel i den fremtidige kapitaltilvækst, og dels får øget adgang til medbestemmelse på deres arbejdspladser.

Samtidig erkendes fra alle sider nødvendigheden af en forøgelse af kapitaldannelsen som en af forudsætningerne for en større produktivitetssøgning og dermed bedre konkurrencemæssig stilling.

Lovforslaget må ses som et naturligt led i de bestræbelser, der i en årrække har været udfoldet for at imødekomme de nævnte behov. Forslaget indebærer imidlertid, at der tages et afgørende skridt i denne udvikling. Der opbygges for første gang en ordning, der skaber forudsætningerne for i stor målestok — og i indbyrdes sammenhæng — at gennemføre medejendomsret, medbestemmelsesret og øget kapitaldannelse.

Lovforslaget skal i øvrigt ses i sammenhæng med de forslag til nye bestemmelser om medarbejderrepræsentation som indeholdes i det samtidig fremsatte lovforslag om aktieselskaber og om anpartselskaber. Det skal også ses i sammenhæng med lovforslagene om statslig repræsentation i banker og forsikringsselskaber og om medarbejderrepræsentation i sparekasser og forsikringsselskaber.

Under overvejelserne om den i forslaget indeholdte praktiske udformning af et første skridt i retning af økonomisk demokrati er følgende hovedprincipper lagt til grund:

- 1) Lønmodtagerne bør i kraft af deres arbejdsindsats have andel i ejendomsretten. De enkeltes andele bør være lige store og være personlig ejendom.
- 2) Lønmodtagerkapitalens tilvejebringelse bør baseres på arbejdsindsatsen, der er lønmodtagernes bidrag til det samlede produktionsresultat, uanset om den enkeltes indsats ydes ved produktion i snævrere forstand eller ved arbejde i servicevirksomhed eller i den offentlige sektor.
- 3) Risikoen for den enkelte lønmodtagers kapitalandel begrænses, fordi den bæres af lønmodtagerne i fællesskab gennem fonden.
- 4) Medejendomsretten bør ikke kunne indsnævre den enkelte lønmodtagers muligheder for at skifte arbejdsplads.
- 5) Den medindflydelse, som lønmodtagerkapitalen giver adgang til, bør ligesom den medindflydel-

se, der opstår efter forslag til lov om aktieselskaber, udøves af lønmodtagerne selv på den virksomhed, hvor de er ansat, således at der opnås et øget erhvervsdemokrati.

- 6) Lønmodtagerkapitalen bør i videst muligt omfang anbringes aktivt i erhvervslivet som ansvarlig kapital.

Regeringen er klar over, at der ikke med dette forslag er sket en endelig udformning af økonomisk demokrati, der kan iværksættes med fuld styrke fra et givet tidspunkt. For det første kan visse af de ovennævnte principper ikke gennemføres fuldtud i praksis uden ny omfattende lovgivning på forskellige områder. For det andet må det anses for hensigtsmæssigt, at den ordning, der opbygges, sættes gradvis i gang, så både lønmodtagere og virksomheder og samfundet som sådant får rimelig adgang til at indhøste erfaringer.

Det er regeringens agt, at den foreslåede ordnings iværksættelse skal følges op med bestræbelser for, at den obligatoriske anbringelse af ansvarlig lønmodtagerkapital med deraf følgende medindflydelse udvides til flere virksomhedsformer end aktieselskaber.

Det er ligeledes hensigten at overveje, om lønmodtagerkapitalen fra et senere tidspunkt delvis bør tilvejebringes i form af indbetaling af en del af overskuddet i erhvervsvirksomhederne, jfr. § 42. Problemerne omkring overskudsdeling er imidlertid så komplicerede, at det kræver indgående undersøgelser, før det kan afgøres, om en sådan ordning bør søges gennemført.

Idet der i øvrigt henvises til lovtæksten og bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser, skal neden for gives en oversigt over den foreslåede ordnings hovedtræk:

- A. Lønmodtagerkapitalens tilvejebringelse.
- B. Lønmodtagerkredsen.
- C. Lønmodtagernes ejendomsret til kapitalen.
- D. Lønmodtagerkapitalens anbringelse.
- E. Lønmodtagernes medindflydelse.
- F. Lønmodtagernes Investerings- og Udbyttefond.
- G. Administration og omkostninger.

A. Lønmodtagerkapitalens tilvejebringelse.

Kapitalen tilvejebringes ved bidrag fra arbejdsgivere, som beskæftiger lønmodtagere, for hvem der skal betales ATP-bidrag. Bidragene betales i forhold til den samlede A-indkomst, som disse arbejdsgivere